

Ôn thi đại học môn văn

Đề 23: Trong tác phẩm " nhìn về vốn văn hoá dân tộc" của Trần Đình Hượu viết "con đường hình thành bản sắc dân tộc của văn hoá không chỉ trông cậy vào sự sáng tạo mà còn trông cậy vào khả năng chiếm lĩnh, sự đồng hoá những giá trị văn hoá bên mình." Anh chị trình bày uy nghi của mình về hiện tượng tiếp nhận văn hoá ngoại lai của giới trẻ hiện nay.

Bài làm

Vượt hành trình gian nan để đổ về đại dương, dòng sông luôn khởi khởi nguồn từ đất liền, chảy qua bao vùng miền để hoà vào biển lớn. Dòng sông văn hoá Việt Nam cũng khởi nguồn từ quá khứ 4000 năm lịch sử, chảy trong thời gian qua các miền văn hoá kế thừa và sáng tạo kết tụ lại thành những giá trị văn hoá Việt Nam đậm đà bản sắc dân tộc. Nhưng “ con đường hình thành bản sắc dân tộc của văn hoá ko chỉ trông cậy vào sự tạo tác của chính dân tộc đó mà còn trông cậy vào khả năng chiếm lĩnh, khả

năng đồng hoá các giá trị văn hoá bên ngoài”- quan điểm đó của Trần Đình Hượu đã đặt ra trong lòng độc giả những trăn trở, đặc biệt trong hiện tượng tiếp nhận văn hoá ngoại lai của giới trẻ hiện nay.

Văn hoá Việt Nam hình thành sớm, xuất hiện từ những ngày công xã nguyên thủy, phát triển qua nền văn minh lúa nước, hình thành những loại hình văn hoá dân gian từ sự chạm khắc của miền truyền thuyết ,ca dao, cổ tích với những tập tục ăn trầu, búi tóc từ thừa cổ xưa.

“Khi ta lớn lên đất nước đã có rồi

Đất nước có trong cái ngày xưa ngày xưa mẹ thường hay kể

Đất nước bắt đầu với miếng trầu bây giờ bà ăn

Đất nước lớn lên khi dân mình biết trồng tre mà đánh giặc

Tóc mẹ thì bới sau đầu....”

Và cùng với sự ra đời của nhà nước quân chủ chuyên chế, xã hội phong kiến đã mang đến cho nền văn hoá Việt nam những dấu

ấn đặc sắc mang đậm tính chất Á Đông. Người Việt Nam có quyền tự hào về vốn văn hoá đậm đà thuần Việt cả trong những lĩnh vực Văn học, nghệ thuật, kiến trúc, hội hoạ , điêu khắc... Với nền văn học dân gian phong phú thể loại (truyền thuyết, cổ tích, ngụ ngôn, truyện cười, thơ nôm, sử thi....) mà đỉnh cao là thể thơ lục bát, vẫn được sử dụng đến ngày nay. Kiến trúc Việt Nam với những mái đình cổ kính, tháp thoáng ẩn hiện dưới những gốc đa, sau những rặng tre xanh, bến nước, sân đình... Các làn điệu dân ca như ca trù, quan họ, cải lương.... hay những nghệ thuật hội hoạ dân gian Đông Hồ.... có thể coi là những thành quả đã có làm cơ sở xây dựng một nền văn hoá phong phú đa dạng đậm đà bản sắc dân tộc VN.

Nhưng “con đường hình thành bản sắc dân tộc đâu chỉ trông cậy vào khả năng tạo tác ” tức là sáng tác, kế thừa và phát huy những gì đã có mà còn phải “ trông cậy vào khả năng chiếm lĩnh, sự đồng hoá những giá trị văn hoá bên ngoài”. Phải chăng, hành trình phát triển văn hoá từ sông ra biển chính là sự đồng hành của quá trình giao lưu và tiếp biến văn hoá- cũng chính là khả

năng đồng biến và chiếm lĩnh những giá trị văn hoá bên ngoài?
Khả năng chiếm lĩnh và đồng hoá phải chăng là khả năng tiếp thu hội nhập nhiều nền văn hoá, khả năng đón nhận những ảnh hưởng của nền văn minh văn hoá lớn, khả năng tiếp thu chủ động, biến những cái ngoại lai thành cái của mình và có sàng lọc. Do bối cảnh của lịch sử với bao thăng trầm, trwoocs những dòng chủ lưu về văn hoá ồ ạt theo con đường cai trị của phong kiến thực dân xâm nhập vào văn hoá Việt Nam một cách có hệ thống thì việc “chiếm lĩnh” và” đồng hoá” để ko bị chiếm lĩnh và đồng hoá lại là vô cùng cần thiết, nó quyết định tới sự tồn tại riêng rẽ của một nền Văn hoá Việt ko thể hoà lẫn. “Truyện Kiều” của Nguyễn Du cũng là một cách tiếp thu có chọn lọc những giá trị của văn học trung hoa từ “Kim Vân Kiều truyện” của Thanh Tâm Tài Nhân để trở thành đỉnh cao của văn học dân tộc, sự chuyển thể từ thể loại truyện sang truyện thơ (Nôm) là một sự đồng hóa hết sức sáng tạo và tích cực của đại thi hào Nguyễn Du. Các thể thơ nôm đường luật cũng là hệ quả của quá trình tiếp thu và lĩnh hội có chọn lọc như thế. Kiến trúc văn hoá đình chùa ảnh hưởng

từ Phật giáo từ Trung Quốc hay Ấn Độ nhưng vẫn mang dáng vẻ kiến trúc Việt Nam cũng là một minh chứng điều kì cho khả năng” chiếm lĩnh” và” đồng hoá” những giá trị Văn hoá bên ngoài. Cùng với sự đổi thay của lịch sử, bước sang kỉ nguyên hội nhập với bao thay đổi của nền kinh tế thị trường, trước ngưỡng cửa của sự xâm nhập văn hoá với quy mô toàn cầu thì nhận định của Giáo sư Trần Đình Hượu đặt ra bao suy tư cho giới trẻ về trách nhiệm của bản thân trong thời đại mới. Trước dòng chảy xâm nhập ào ạt của nền văn hoá ngoại lai từ các nền văn minh trên thế giới, một bộ phận thanh niên Việt Nam đã biết nắm bắt lấy thời cơ, phát triển nền văn hoá dân tộc vốn đã giàu đẹp ngày càng văn minh và tiến bộ hơn, Sự tiếp thu có hệ thống các hệ tư tưởng văn hoá tây phương với những phong cách nghệ thuật thơ văn của Pháp, Italia, Anh, hay Đức, các công trình kiến trúc đậm dấu ấn cổ điển hay hiện đại của những quốc gia này cũng được tiếp thu và thiết kế bài bản. Chính sự năng động và sáng tạo đó đã góp phần làm văn minh hơn, giàu có hơn cho bản sắc văn hoá Việt Nam, tạo nên sự phối trộn hài hoà giữa cũ và mới, cổ điển và

hiện đại, truyền thống và cách tân. Sự giao lưu và tiếp biến được coi là “nguồn gen tiến hoá” cho sự phát triển của văn hoá dân tộc trong giai đoạn giao lưu và hội nhập. Nền văn hoá Internet, văn hoá Online, văn hoá Game, hay sự thay đổi của trào trào lưu thời trang trên thế giới góp phần lột xác hình ảnh đất nước Việt Nam vốn vẫn được biết đến là nền văn hoá nông nghiệp với hình ảnh “con trâu đi trước cái cày theo sau”. Để làm được điều đó, không chỉ đòi hỏi người thanh niên Việt Nam phải năng động sáng tạo biết nắm bắt du nhập một cách có chọn lọc mà còn đặt ra vấn đề về sự bảo tồn những nét văn hoá truyền thống cũ, hoà nhập nhưng ko hoà tan- đó cũng là một thách thức đầy khó khăn, là những chướng ngại vật trong hành trình dòng chảy tiếp biến, hội nhập. Bởi bên cạnh những cá nhân, tập thể tích cực cũng tồn tại không ít những thanh niên sống thiếu lí tưởng, ko có MĐ rõ ràng, du nhập văn hoá một cách tràn lan máy móc, cả những nền văn hoá vốn ko mang nhiều giá trị nhân văn thậm chí để thoả mãn nhu cầu sống gấp, sống sành điệu của một bộ phận giới trẻ ngày nay. Đó là bộ phận có biểu hiện sống ngoại lai mất gốc, xa rời

văn hoá truyền thống dân tộc, bị hoà tan một cách hoàn toàn trong dòng lũ hội nhập mà tự đánh mất chính mình. Một số khác lại có tư tưởng bảo thủ, không chiêm sĩnh, đồng hoá văn hoá ngoại lai, chỉ khư khư chăm chút cho cái vốn văn hoá xưa của dân tộc, không chịu du nhập, đổi mới, Bất giác, ở họ gợi lên hình ảnh về biển Chết, suốt đời chỉ khư khư khép mình, ko nhận nước từ bất kì dòng chảy nào nên chưa ở đâu sự sống của các loài sinh vật lại nghèo nàn đến thế. Có thể nói, cả 2 đối tượng trên đều có ảnh hưởng tiêu cực, là bước cản trở trên con đường xây dựng một nền văn hoá tiến tiến đậm đà bản sắc dân tộc.

Ý thức được trách nhiệm và sứ mệnh của bản thân đòi hỏi mỗi thanh niên của thời đại mới cần có thái độ và nhận thức đúng đắn về trách nhiệm, xác định lập trường tư tưởng vững vàng, để phát huy mặt mạnh, hạn chế mặt còn thiếu sót củavăn hoá dân tộc, tích cực quảng bá văn hoá dân tộc tới bạn bè quốc tế, có thái độ tôn trọng đúng mực và chiếm lĩnh đồng hoá hiệu quả nền văn hoá ngoại lai, Điều đó là một ẩn số chỉ được giải quyết bằng bất đẳng thức hành động của mỗi con người.

Có một câu hỏi khá phổ biến khi ta đặt chân lên xứ người" Bạn đến từ đâu". Hãy tự hào trả lời 2 tiếng" Việt Nam" và giới thiệu cho họ về đất nước hình chữ S- khi bạn đã tự tin về nền văn hoá đậm đà bản sắc của mình!